

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Libros III. IV. Et V. De Avxiliis Gratiae In Generali, De Avxilio
Svfficiente, Et De Avxilio efficaci Gratiae Dei

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1652

IX. Nonnullis objectionibus occurritur, earumque occasione doctrina data
magis declaratur, & veluti in summa redigitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94118](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94118)

ut tales virtutes in illis ciuitatibus non fierent; ergo Deus non habuit decretum determinandi ad penitentiam homines illarum ciuitatum; si tales virtutes in illis fierent. Probatur consequentia, quia tale decretum fuisset de re pendente à sola voluntate Dei, & sub conditione ab eadem voluntate sola pendente, & ex decreto absoluto eiusdem voluntatis nunquam implendæ: tale autem decretum conditionatum est prorsus otiosum, & frustraneum, quia per illud reuera nihil Deus contulit Tyrus, vel Sidoniis, nec paratus fuit conferre, nec continet promissionem vllam, nec sub vlla generalitate diuinæ prouidentia; nec ad illam aliquid confert. Frustra ergo Deo tribuitur, nec potest fundari in Scriptura. Nam considerando circumstantias illius particularis loci Matth. 11. potius illi repugnat, vt supra ostendi; in nullo verò alio Scripturæ loco simile aliquod decretum inuenitur aut insinuat, quod ego inuenire potuerim.

At verò quando effectus futurus esset à voluntate hominis, & conditio etiam pendet ab hominis voluntate, distinguendum videtur inter effectum futurum à malo, & peccaminoso actu voluntatis, vel à bono: nam in priori non potest futuritio conditionata fundari in decreto Dei conditionato, quia oportet per totale decretum esse paratam diuinam voluntatem ad inducendam voluntatem humanam ad actum malum si talis conditio impleretur, vt iam declaratum est: hoc autem repugnat diuinæ voluntati, siue illa inductio intelligatur per modum inspirationis, aut cogitationis à Deo immixta, siue multo magis per modum physica prædeterminationis, vt lib. 3. manifestum fiet, & talis est casus de Dauide, & Saule, & Ceilitis, vt supra visum est. At verò si effectus contingens possit esse ab humana voluntate sine culpa, tunc non repugnat Deo tale decretum conditionatum; dummodo ad ordinem, & consilia diuinæ prouidentia aliquid conferat; quia licet tunc effectus esset futurus proximè ab humana voluntate; possit esse principaliter per operationem Dei facientis illam velle siue per determinationem, siue per congruas inspirationes, & cogitationes; hoc enim ad præsens punctum non refert, & ideo non repugnat talem prædictionem in tali Dei promissione, seu decreto, sub conditione fundari. Exemplum adhibere possumus in aliis verbis sumptis ex Ierem. 38. *Si exieris ad Principes Regis Babilonis, non te tradent transfugas Iudæis*; nam in eis prædicatur effectus pendens à voluntate Principum Chaldæorum, & supponens conditionem pendentem à voluntate Regis Sedecia; & nihilominus continent illa virtuales promissionem Dei & consequenter ostendunt voluntatem Dei determinatam ad dirigendas voluntates Chaldæorum Principum, si Sedecias ad illos exiret, vt infallibiliter illum non traderent Iudæis. Tale ergo decretum conditionatum in Deo esse potest, & non est frustrà, sed ad dispositionem suæ prouidentia pertinere potuit.

His ergo modis videntur vel admittenda; vel reicienda conditionata decreta libera in voluntate Dei, ita vt neque illa negentur; quæ in Scriptura, & ordine prouidentia fundantur; neque illa singantur; quæ vtroque fundamento omnivultate carent. Vnde tandem concluditur per hæc decreta conditionata non satis defendi præscientiam certam omnium futurorum sub conditione. Nam licet ea futura sub conditione, quæ pendent ex sola voluntate Dei; possint ex videturi conditionati præsciri, quia per ipsam decretum habent immediatè, quod essent futura; nihilominus alia futura quæ proximè pendent à voluntate humana, & in Scriptura reuelantur;

Fr. Suarez de Gratia Pars II.

non potuerunt præsciri ex vi talis decreti; quia vel in Deo esse non potuit, vt circa actus malos; vel quia ex aliis decretis Dei, vel ex rei inutilitate, & ex modo ipso loquendi Scripturæ satis colligitur Deum tale decretum non habuisse, vt explicatum est. Et hæc de conditionatis decretis, & de fundamentis scientia conditionata nobis sufficere videntur. Nunc aliquibus obiectionibus satis faciendum superest.

CAPVT IX.

Nonnullis obiectionibus occurratur, earumque occasione doctrina data magis declaratur, & veluti in summam redigitur.

Probando sententiam nostram fundamenta contraria dissoluimus: vt verò nihil consideratione dignum prætermittamus, nonnullas alias obiectiones proponemus, ex quarum solutione veritas ipsa magis elucecet. Prima obiectio est, quia ex nostra sententia sequitur esse creatam necessarium veritatem creatam necessario futuram absque voluntate Dei; consequens videtur valde absurdum; ergo. Se quela patet, quia si Deus ante omne suum decretum liberum præiudicium Adam constitutum in tali statu, & occasione, ac tentatione fuisse peccatum; talis effectus verè fuit futurus independentem à libertate Dei; quia ante omne decretum suum liberum fuit futurus, vnde post talem præscientiam non potuit Deus impedire, quominus posita illa hypothesi peccatum illud esset futurum; & idem est in omnibus similibus. Consequens autem hoc absurdum esse videtur, quia si hoc esset verum non haberet Deus absolutum, & vniuersale dæmonium omnium futurorum euentuum, nec haberet omnipotentiam faciendi, vt à tali causa tali modo se habente proueniret, vel non proueniret talis effectus, quia necessarium euenturus est, quiper scientiam conditionatam præuisus est futurus. Vnde confirmatur difficultas, quia sicut in absolute futuris verum est illud; *Omnia quæcumque voluit fieri*; & e contrario etiam verum est, nihil fieri; vel futurum esse; nisi quod ipse vult; aut liberè permittit; ita in conditionatis futuris verum esse debet; nihil fuisse, vel esse posse sub aliqua conditione futurum; nisi quod ipse sub conditione saltem liberè decernit; aut permittit; est enim eadem proportionalis ratio, & vtunque pertinet ad supremam, & vniuersalissimam potestatem Dei, ergo non est illi denegandum, præfertim; quia nihil repugnat habere Deum hæc conditionata decreta, cum in ordine prouidentia sæpe sint necessaria, vt nos etiam fatemur: nam Deus offert generalem concursum, quo voluntas sæpe non est vsura, quod non potest esse nisi per conditionatum decretum, similiter paratus est iustificare peccatorem, quem nunquam iustificabit, & sic de aliis.

Confirmatur secundò hæc difficultas; quia diuina veritas est Deo ratio cognoscendi omnes veritates extra se, sicut diuina bonitas est ratio volendi omnia bona extra se: non posset autem diuina bonitas esse ratio cognoscendi veritates has conditionatas si illæ essent independentes à decreto Dei; quia tunc non haberent veritatem à Deo; & ita nec veritas Dei posset esse ratio cognoscendi illas; ergo impossibile est, quod habeant veritatem cognoscibilem ante Decretum Dei. Tandem confirmatur, quia si Deus cognosceret

Obiectio prima. Daretur aliqua veritas creatata necessario futura absque voluntate Dei.

Confirmatur primò à pari.

Confirmatur secundò, quia diuina veritas non potest esse ratio cognoscendi ad quod non habet veritatem a Deo.

Confirmatur tertio, reuocanda essent conditionate futura ad causam extrinsecam à Paulo praeuisos subesse possibili cum tali voluntate.

Agitur difficultas, quia dicitur futurum.

seeret hæc contingentia vt determinatè vera ante decretum voluntatis suæ, cognosceret illa vt ex se omnino necessaria, vel reuocanda erant in aliquam aliam causam extrinsecam, & infallibiliter determinantem voluntatem hominis: consequens autem omnino est falsum; ergo. Sequela declaratur. nam constituamus, v. g. Petrum & Paulum praeuisos subesse possibili cum tali voluntate, & omnibus circumstantiis eius, & ex vi libertatis de vtroque prauideri in quodam priori signo rationis, posse consentire, vel dissentire: in posteriori autem signo, & ante decretum Dei Petrum videri consenturum; & Paulum non consenturum; peto vnde provenire possit hæc diuersitas, non enim ex Deo cum supponatur habuisse decretum, nec ex ipsis voluntatibus humanis, cum sint æquè indifferentes desè, nec ex obiecto, cum supponatur esse idem, & licèt esset diuersum, non efficaciter mouet. Ergo oportet id referre vel in aliquam necessitatem indiuidualem talis personæ, vel in aliquam constellationem, vel aliquid simile. Quàm verò absurdum hoc sit facile patet, quia & repugnat libertati, cum & illa necessitas sit antecedens, & quasi fatalis, cum non sit ex decreto Dei, nec ex decreto hominis libero, sed quasi ex naturali determinatione. Et in operibus pietatis repugnat maximè diuinæ gratiæ, vt constat. Multa argumenta his similia ab auctoribus contrariæ sententiæ prolixè satis multiplicantur. Sed illa omitto, quia ex eisdem principiis, & æquiocationibus terminorum procedunt; imò hæc etiam excusari possent, quia ex principiis positis facile possunt à quocunque dissolui; tamen vt omnibus satisfaciamus, & maioris claritatis gratia, quæ diximus de veritate cognoscibili in his conditionatis, & modum præscientiæ illorum, quasi per recapitulationem amplius explicemus.

Recapitulatio hæcenus de hac scientia disputatorum per quinque notanda.

3ª Aduertendum primò hæc duo esse longè diuersa. Decretum Dei præcedere rationes in ipso Deo, & obiecti, vt includi in hypothesei futuri conditionati.

Multa ergo ex similibus argumentis ex eo procedunt, quia non distinguitur inter decretum Dei vt præcedens ordine rationis in ipso met Deo, vel vt obiectiue inclusum in hypothesei futuri euentus conditionati. Hæc autem diuersa esse, & suprâ tactum est, & est per se manifestum. Nam Deus scit per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ omne decretum liberum præcedit, quòd si ignis applicetur ligno, calefaciet illud; in ea verò hypothesei necessariò includitur decretum Dei volentis concurrere, quia sine illo non posset sequi talis effectus etiam posita conditione; ergo in illa includitur, si ignis applicetur, & Deus suum concursum non suspendit, quæ non exprimitur, quia supponitur quasi inclusa ex naturali debito. Et in operibus liberis etiam gratiæ præcognoscit Deus per eandem scientiam, quòd si talis homo talem inspirationem cum tali, vel tali motione, tali tempore habeat, consentiet, quæ scientia antecedit omne decretum liberum in Deo ipso, non tamen excludit decretum liberum ad modum possibile, & inclusum in obiecto. Et in hoc sub his verbis necesse est, vt aduersarij conueniant, quoniam talis præscientia necessaria est, vt Deus possit velle, & eligere media efficaciac prædestinationis: sed differentia est in modo decreti, vel motionis: nam aduersarij volunt in illa hypothesei debere includi motionem prædeterminantem voluntatem creatam, vel hanc conditionalem: Si ego voluero efficaciter, in talem voluntatè consentire, & ex hac voluntate illam vocauero, &c. nos autem dicimus tale decretum sic inclusum in illa condi-

tionem non esse necessarium, sed sufficere decretum concurrenti simultaneè post talem vocationem, ita vt sensus conditionalis sit iste: Si dederò huic talem inspirationem, seu vocationem, & voluero illi offerre meum concursum, seu concomitantium auxilium, talis actus sequetur. Vnde fit nunquam talem actum cognosci futurum sub conditione sine aliquo decreto libero Dei, etiam si modo nostro cognoscendi & loquendi prius sit in Deo talis præscientia, quàm sit quasi elicium tale decretum liberum Dei.

Vnde est secundò confidendum sæpe confundi decretum liberum Dei generatim sumptum, cum decreto prædeterminante efficaciter, seu prædeterminante, & quia dicimus Deum præcognoscere futura ante decretum prædeterminans, vel posse etiam esse futura sine tali decreto, statim inferitur, vel nobis tribuitur, quòd asseramus futura conditionata præcisci independentè à decreto voluntatis Dei, quæ non est illatio bona, quia est decretum à particulari ad vniuersale negatiuè. Et defectus prædicti potest facile deprehendi, quia peccatum præciscitur futurum non solum ante decretum prædeterminans, aut absolutè præiniens, seu (quod idem est) prædestinans etiam actum ipsius peccati, & tamen non erit futurum sine aliquo decreto voluntatis Dei, iuxta illud Augustini in Enchiridio capite nonagesimo 5. Non fit aliquid nisi omnipotens fieri velit, vel sinendo vt fiat, vel ipse faciendo. Dicimus ergo ad cognoscenda futura conditionata necessarium esse vt in ipsa conditione ponatur aliquod decretum Dei, non tamen ita absolutum, vt prædeterminet voluntatem creatam nam necessitas talis decreti repugnaret libertati voluntatis creatæ quòd vsum liberum aliorum, actum, seu quoad liberam omissionem, vel (quod perinde est) quoad libertatem, quoad specificationem, & respectu eiusdem actus futuri ex vi talis decreti repugnaret libertati eius, quoad exercitium, neque præficeretur vt contingens, sed vt necessariò consequens ex antecedenti suppositione, præterea sur i aitem quæ de peccato sequitur, quòd in simili decreto præscitur futura, saltem quoad ipsos actus, à quibus est inseparabilis malitia, quæ quidem absurditas quanta sit, sapè inculcatur à nobis, & milles reperetur, ac latissimè in discursu huius operis tractabitur, quia res est summæ considerationis, & quæ huic materiæ magnam lucem affert.

Ex quo aduertimus tertio (quod suprâ iam tactum est) auctores contrariæ sententiæ reducere totam rationem præscientiæ diuinæ circa futura contingentia ad necessariam illationem actus liberi ex hoc decreto prædeterminante: nam sine illo putant, non posse esse veritatem determinatam in his propositionibus de futuro; hoc enim est totum suæ scientiæ fundamentum in hoc puncto necessitate de præscientia conditionata. Vnde duo ex illis sequuntur incommoda, vnum in re ipsa, & contra doctrinam certam, aliud in sua schola, & contra principia recepta ante hanc controuersiam. Primum est, quòd reuera Deus non habet præscientiam contingentium, sed necessariorum, quia vt illa futura præscire possit, quæ ex se, & in ordine Deum pot ad causam proximam essent contingentia, facit, habere vt necessariò eueniant, vt sic illa præscire possit. Vnde quidam ex dictis Theologis non dubitant dicere, Deum non minus euidenter cognoscere futurum effectum in voluntate creatà à se prædeterminatam, quàm in causa naturaliter agente: at hoc dici non potest; ergo neque primum audiendum est. Consequentia cum minori sunt notæ Maior autem satis probata est ex dictis in præcedentibus capitibus, iunctis his quæ in præcedenti

cluditur in conditione tanquam coniungendum cum illa, si in ipsa poneretur. Et ratio, discriminis est clara, quia scientia absoluta terminatur, ad effectum secundum actualem existentiam presentem absolute aternitati Dei, & ideo necessario supponit in Deo actuale decretum aeternum, a quo dimanaturus est concursus ad talem effectum. At vero conditionalis nihil ponit in esse, unde per scientiam illius non videtur effectus ut absolute futurus, sed tantum sub conditione, & ideo non necesse est, ut decretum Dei in ipsa supponatur, sed sufficit ut in conditione includatur. Quod vero in illa confirmatione additur non repugnare, quod sint in Deo aliqua decreta conditionata, iam declaratum est in cap. precedenti, quatenus id verum sit, & quomodo id non sufficiat, ut tota scientia futurorum sub conditione ad talia decreta conditionata, tanquam ad vnicum, & necessarium fundamentum reuocetur. Nam ut talia decreta precise spectata sint ratio sufficiens praesciendi futura, oportet, vt ex parte Dei sint absoluta, & praedeterminata voluntatis creata, vt in tali decreto possit esse infallibilis futura cooperatio creata voluntatis. At vero respectu malorum actuum non sunt possibilis decreta praedeterminantia, quia repugnant diuinae bonitati & sapientiae, siue illa sint absoluta, ex parte obiectorum, siue conditionata, quia eadem est vtrorumque ratio, si ex parte Dei sint absoluta & praedeterminantia. Respectu autem bonorum actuum repugnant talia decreta libertati ipsorum, si efficaciter sint praedeterminantia quoad executionem, vt supponitur. Si vero solum sint praedeterminantia secundum ordinem intentionis, necesse est, vt supponant scientiam conditionatam ne libertatem tollant, & ideo non possunt esse sufficiens talis scientiae fundamentum. quae omnia infra lib. 7. late probanda sunt de absolutis decretis, & ideo nunc a longiori probatione supersedemus, supponendo, quod certissimum est, eandem in hoc esse rationem de decretis conditionatis, quae de absolutis. Accedit praeterea, quod multiplicatio talium decretorum conditionatorum superuacanea est, & inutilis, ac otiosa, & sine fundamento introducta, vt probaui. Sola ergo illa conditionata decreta admittenda sunt, quae diuinae prouidentiae, vt versatur circa res aliquando futurae, consentanea, & vt illa inueniuntur, & in generalibus principijs eius fundari possunt. Hac autem ita sunt conditionata, vt etiam ex parte Dei non sint omnino absoluta, quoad executionem effectus, & praedeterminationem causae secundae. Quod si respectu contingentium absolute futurorum aliqua sunt decreta simpliciter absoluta, & praedeterminata ex parte Dei, de se includunt virtute conditionem, & ideo necesse est vt supponant illam quasi purgatam per scientiam conditionatam, vt sim, liciter, & absoluta esse possint, vt in lib. 5. cap. vii. latius declarabo.

Instantia quaedam. Refellitur.

Sola illa conditionata decreta admittenda sunt in Deo, quae diuinae prouidentiae consentanea, & vt illa inueniuntur, & in generalibus principijs eius fundari possunt.

9. Secunda confirmatio dissoluitur distinguendo duplicem rationem cognoscendi vel per modum principij, vel per modum termini, seu ex parte cognoscentis, aut ex parte rei cognoscendae. Dico ergo veritatem Dei esse rationem cognoscendi omnes voluntates creatas, & creabiles ex parte principij, seu ex parte ipsius Dei, vt est creaturarum scientia. Et sic quamuis Deus per seipsum sciat omnia possibilis fieri ab ipso, nihilominus supponit ex parte obiecti veritates necessarias, vt hominem esse animal rationale & similia. Et similiter supponit illa scientia veritates possibilis, vt hominem posse peccare, vel bene agere. Et cum eadem proportione supponit veritatem cognoscibilem in futuris contingen-

tibus, tam absolutis, quam conditionatis, quamuis per seipsum, & per suam veritatem in cognoscendo, id est, per suam infinitam, & certissimam scientiam, & per suas ideas vt rationes cognoscendi aliam omnem veritatem intueatur. Cum vero obiicitur, quia Deus non potest hoc modo per se cognoscere veritatem futuram, si ab ipso non pendeat, concedimus assumptionem: negamus autem subsumptionem, nimirum futura conditionata non pendere a Deo, si non supponant in Deo decretum, satis enim est, quod in conditione illud includant, quia propter essentialiam dependentiam necessario includi debet, vt declarauimus, neque oportet vt tale decretum sit praedeterminans, neque quod sit adaequata ratio veritatis futurae, quando talis est, cum non solum ab illo, sed etiam a libero arbitrio pendeat tanquam a sua concausa simul in suo genere concausa, quae dependentia, vt futura, non potest in illo decreto cognosci, sed in se, vt iam declarauimus.

Ad vltimam confirmationem negatur sequela nimirum, si Deus cognoscat talia futura ante suum decretum praedeterminans sub conditione, sequi vt illa cognoscat, vel vt per se necessaria, vel vt futura ex aliqua alia causa extrinseca praedeterminante hominis voluntatem. Neutrum enim sequitur, non quidem primum, quia licet haec sint contingenter futura, habere possunt determinatam veritatem, non quia per se necessaria sit simpliciter, sed quia ita futura est, unde ad summum resultat necessitas suppositionis, qua dicitur, id quod est, necessario esse, sic enim quod futurum est necessario erit. Neque etiam sequitur secundum, quia voluntas humana, vt se determinet, non indiget causa intrinseca determinante, neque alia causa extrinseca propria, & physice cooperante praeter Deum. Vnde ad exemplum in argumento propositum de duabus voluntatibus, v. g. Petri & Pauli conceptis sub esse possibili, & applicatis cum eisdem obiectis, & circumstantiis ad operandum, de quibus in quodam priori rationis aequae praeficitur posse consentire & dissentire, & in alio signo rationis posteriori de vna praeficitur esse consenturam, & de alia esse dissenturam, cuius diuersitatis, & praescientiae ratio non creditur reddi posse, nisi ex aliqua causa extrinseca praedeterminante. Verumtamen non ita est: aut enim postulat ratio diuersi euentus, aut ratio praescientiae illius ex parte Dei. Prior ratio propria, & proxima est liberum arbitrium, vel solum in malis, vel adiutum in bonis. Neque contra hoc obstat, quod illae voluntates in priori signo sint aequae indifferentes: nam potius ex hac ipsa indifferentia nascitur, vt vnus sic, alius sic operetur pro suo arbitrio, etiam ceteris omnibus antecedentibus existentibus paribus, quia hoc ipsum postulat libertatis dominium, vt in Prolegomeno praecedenti ostensum est. Frustra ergo obiicitur, vel cogitatur necessarium esse recurrere ad constellationem, vel indiuiduationem, seu complexionem: nam liberum arbitrium his omnibus dominari potest, si velit. Ex intrinseca ergo potestate illius futura esse poterit illa diuersitas. Supposito autem quod sit futura, non oportet ex parte Dei aliam rationem reddere, vt cognosci possit, nisi quia infinitam vim habet cognoscendi & omnem veritatem in se ipsa intueniendi sine villo discursu formali, vel virtuali, sed per solam simplicem veritatis contemplationem.

